

Timo Kinnunen
Särkiniementie 16 A 41
70700 Kuopio
Finland

Kuopio-Särkiniemi

Seuraavassa aion esitellä Kuopiossa sijaitsevaa Särkiniemeä muutamin **SonyEricsson K600i**-kamerapuhelimella ottamieni digikuvien avulla. Tällä kyseisellä kameralla saa joskus hyviäkin kuvia, kun liikkuu pilvisellä säällä, sillä kameran kenno näyttää olevan valoherkkää lajia. Toisaalta sillä saa hämärässäkin hyviä kuvia. Jos olisin kuvannut tavallisella filmikameralla, en olisi todennäköisesti koskaan tehnyt juuri tällaista juttua, koska valmiiden kuvien odotteluun kuluu useampia päiviä, kenties viikkoja, ja alkuperäinen idea unohtuisi melko varmasti, ja kuvat jäisivät laatikkoon, ja kellastuisivat vuosien myötä, ja menettäisivät värinsä, ja kukaan ei enää osaisi sanoa, mistä kuvat on otettu, ja miksi ne on otettu. Kuvien ottamisen *motiivi* vaipuisi unohdukseen. Mutta tällaisilla digitaalivehkeillä voi hieman etukäteen suunnitella kutakin juttua, eli projektia, ja kamerapuhelinhan on lähes aina mukana, jos uusia aiheita ilmaantuisi. En tee tätä reportaasiani kovinkaan mairittelevassa valossa, ainakaan Kuopion kaupungin julki-imagoa ajatellen, tai silitellen silkkihansikkain tavallisten ihmisten tavanomaisia asenteita, koska minun nyt ei tarvitse ottaa lainkaan huomioon kaupungin tai kaupunkilaisten mahdollisia intressejä, tai itse kunkin omaksumaa kaupungin julkisuuskuvaa. Kuopiossa on näet moniakkin vikoja, joita tavallinen kansalainen ei edes huomaa, koska ei osaa niitä katsoa. Eihän koskaan haluta nähdä, että keisari on alasti, ja että hänellä ei ole lainkaan vaatteita. Kuitenkin kaiketinkin: Särkiniemi on kesäisin jopa parempi paikka kuin maaseutu, sillä ihmiset ovat pentuineen mölisemässä maalla, ja kaupungissa taas on hiljaista. Varsinkin rantoja kiertelevät polut ovat idyllisiä, ja varsinkin alkukesästä täynnä linnunlaulua. Voi vain kuvitella, miten kaunis paikka tämä on joskus ollut.

Särkiniemi on osa entistä järvenlahtea, ja se on ollut joskus veden peittämä. Siksi alueella on kerrostuneina paksuja savipatjoja, ja taloja sinne voidaan rakentaa vain jyskyttämällä kymmenien metrien mittaisia paaluja maahan, jotta maaperä tiivistyisi. Mitä muihin kerrostaloihin tulee, rumiahan ne kaikki ovat, koska varsinkin kerrostalojen rakennuttajat halusivat vain tehdä nopeasti rahaa, ja näillä yksitoistakerroksisilla se tapahtui nopeasti. Soinen ja löysäsavinen maaperä ei rakentamista haitannut, ja useimmat taloista onkin rakennettu maahan lyötyjen pitkien betonipaalujen päälle. Paikalla sijaitsi ennen rakentamista lehmien haka, ja aiemmin se on ollut osa muinaista, veden peittämää Särkilahtea. Aikanaanhan koko Kuopio on ollut ihan oikea saari, ja tässäkin kohtaa on lainehtinut vesi. Ylläolevassa kuvassa näet 11 -kerroksisen sinisen talon, joka on vastapäätä sitä taloa, jossa itse asun. Kuten kuvasta huomaa, ovat talot varsin rumia, ja ne on tehty aikana, jolloin oli rakennettava nopeasti asuntoja lähistön silloisissa, vielä elinvoimaisissa tehtaissa työskenteleville rasvanahkaisille työläisille, jotka väkevästi hielle haisten kellahtivat iltaisin sänkyynsä, piereskellen puolisolleen kutsuvasti, ja heräsivät taas vetreinä uuteen aamuun, ja ruoka sekä työpäivän päättyessä odottelivat jo kitutunnin alkamista. Nykyään monet näistä elementtilinnoista on peruskorjattu, ja jotkut taloista ovat saaneet kokonaan uuden pinnoitteen ja maalauksen, ja useissa on tehty viemäriremontti, ja myös kaukolämpäjohdot on uusittu. Mutta mitä talosta ja siinä asuneista ihmisistä? Kuvassa näkyvässä sinisessä kerrostalossa asui muinoin ainakin matalakasvuinen, juoppouteen ja leväperäisyyteen väkevästi taipuvainen **Pampula**, joka seurusteli alueella silloin asuskelleen *Poikkihännän* omistajan kanssa Olihan **Pampulalla** toki muitakin sulhasia, kuten tiedetään. **Pampulalla** taas oli tapana kulkea vähissä vaatteissa kesät talvet asusteinaan lyhyet shortsit, rispaantunut paita, ja töppöjalat. Eräässä tuon kuuluisan sinisen talon asunnoista majaili myös muuan yksinäinen mies, joka päivänä muutamana miekkonen poltti koko asuntonsa, ja asiantilan paljastava nokiviiru näkyi varsin kauan talon seinässä. Mistä näitä saatanoita oikein ilmaantuu? Kyseinen *poikkihäntäinen saksanpaimenkoira* tuomittiin sittemmin kuolemaan oikein raastuvanoikeudessa, mutta kuten tiedetään: poliisit eivät koskaan panneet koiralle annettua tuomiota täytäntöön, vaikka olisi pitänyt. Jättivät koiran henkiin. Ja silti täytyi käydä läpi koko raastupasirkus, maksaa oikeusavustajalle iso palkki yhteiskunnan pussista - ja kuinka turhaa se kaikki on ne kaikki toistakymmentä asiaa koskenutta, eri henkilöitä koskevaa poliisikuulustelua ja myöhemmän oikeuskäsittelyt. Eräänlaista oikeuden pilkkaa. Meni lähes täysin usko Suomen oikeuslaitokseen, mutta ainahan se, tietenkin, salatut elämät voittaa.

Sinisen talon takana on matalahko kauppakeskus, jonka edessä olevan torin valloittavat kesäisin lähistön juopot, jotka törisevät penkeillä omia juopontörinöitään. Hyvällä onnella sieltä voi löytää vanhanajan *Reiskan* ja *Kalen*. Sanoisin, että hyvä puistikko menee tuossa täysin hukkaan, kun ajattelee, miten paljon se on tullut maksamaan istituksineen, kivetyksineen ja kaikkine päivineen, ja nyt se on rakennettu ilmeisesti vain ja ainoastaan näitä paikallisia juoppoja varten.

Särkiniemen rivitaloihin on muuttanut paljon uusia, useimmiten varsin meluisia asukkaita, ja heidän myötään graffitit ovat alkaneet turmella alueen sähkökappeja ja työmaakoppeja. Esimerkiksi *Paska* on ikuistanut nimensä erääseen niistä, ja *Rento* taas raapustanut nimensä muutamaaan (Tuomiosta nyt puhumattakaan) - sekä tietenkin paikallisen alakoulun seinässä oleva töherryks, jonka näet ylläolevassa kuvassa. Kun *Rento* saapastelee seuraavan kerran - toivottavasti hieman kypsempänä - Särkiniemen alakoulun ohi, odottaa häntä yllätys; joku on näet tehnyt pienen lisäyksen hänen viestinsä, ja paljastanut hänen seksuaalisen suuntautumisensa. Tai sitten tuo joku ei ole tätä tehnyt kukapa sen nyt niin jullilleen tietää ... mikä on totuus, ja mikä on todellista. Tulipa taas keksittyä sopiva vastaisku näille töhertelijöille, eli lisäysten teko heidän hengentuotteisiinsa. Lienevätkö onnellisia, nämä seiniin spreijaavat molopäät? Luulenpa kerran nähneeni parikin niistä. Kerran iltasella, eräänä syksynä, näin nuoren, hontelon, finninaamaisen, ja pitkätukkaisen nuoremiehen raapustamassa jotakin koulun seinään, kämmenensä olevan pienen taskuvalaisimen turvaisassa kajossa, mutta hän liukeni paikalta lymyten pensaikkoon. Ei siis ollut mitään sankariainesta. Huutamalla peloiteltavia ovat.

Lieneekö ollut tuo tapaamani luiseva hujoppi juuri mainittu *Rento*, tai peräti itse *Paska* kukapa sen tietää? Silloin olisin nähnyt *Paskan* itse teossa. Vaan en ole nänyt, mutta ainahan sitä voi kuvitella, kuten on laiya ylläolevassa kuvassa. Siinä on pohjana ihan oikea töherrys, johon lisännyt niin paskan kuin tuomionkin. Muistanpa taas toisen kerran, kiun näin talvella kuinka pari mulkunmittaista räkänokkaa pakeni juosten koululta läheiselle tielle, ja muuan paikalle sattunut opettaja huuteli niiden perään pysähtymiskäskyjään, mutta eivät ne niitä totelleet. Kenekähän poikia lienevät olleet? Jonkun paikallisen riemumaisterin, kenties, tai sitten jokun noissa matalissa rivitaloissa asuskelevan isokenkäisen hiiwasienelle haisevia toukkia, jotka muutamia vuosia myöhemmin väsäävät kotonaan huoneissaan pommeja ostoskeskusiskuja varten. Selviä huligaaninalkujahan ne olivat, paikallisia *leppäsenvaltuja*, jolla kenties sydän paikallansa, mutta älyä vain puolikas, ja tulevat viettämään ainakin puolet elämästään vankilassa. Särkiniemen isokasvuisemmat, kahdeksantoista vuoden tietämällä olevat pennut eivät välitä ajaa isukkiensa autoilla välttämättä maantiellä tai kadulla, vaan nurmikoiden poikki se on mentävä - jos mennä meinaa, ja rengasta on poltettava, ja moottoria ulvotettava keskellä yötä, ja nojailtava isukin autoon rennosti lännenmiehen tapaan. Paikalliset mopopojat säestävät näistä mielellään myös keskiyön tietämissä.

Poikkihäntäisen saksanpaimenkoiran omistaja asui aika lähellä kuuluisaa *Särkiniemen baaria*, joka oli enemmän tai vähemmän lähistön juoppojen miehittämä. Koira odotteli kuulemma useinkintalvipakkasella metrin narussa baarin ulkopuolella. Kauppakeskuksen vieressä sijaitsee *Rio Grande* -niminen kapakka, jossa monetkaan aluella pitkäänkin asuneet eivät ole koskaan käyneet. Kuten eivät *Särkiniemen baarissakaan*. Väliin sitten lyödään kauppaliikkeiden ikkunat oikein urakalla sisään, kun lähitienoon nuorisoa sattuu jokin asia harmittamaan, tai sitten kokeillaan miten lujasti autojen taustapeilit ovat kiinni, tai kuinka lujaa se autojen etulasi oikein onkaan.

Ylläolevassa kuvassa taasen näet erään alueelle tyypillisen kuopiolaisen viemärijärjestelyn: eli moska suoraan vaan siilaamattomana järveen rivitaloalueelta. Joinakin keväinä purossa oleva vesi juoksee vihreänä, ja toisinaan taas punaisena, mikä taas määriytyy siitä, mitä moskaa kulloinkin on viemäriin ajettu, tai millä värillä jotakuta autoa on maalattu omassa kotipihassa. Täkäläiset ajattelevat ilmeisestikin, että eihän se kenellekään muille kuulu, mitä itse kukin omalla pihallaan tekee, vaikka omistaisi sitä vain neliömetrin. Vesi siis tulee taustalla näkyvältä rivitaloalueelta täysin käsittelemättömänä, ja laskee sellaisena suoraan Särkilahteen - vaikka itse alueella asuvan ympäristöministerin olisi pitänyt tämäkin asia huomata. Mutta niinhän se on, että keisarin vaatteettomuutta ei huomaa.

Tässä kuvassa taas on Särkilahti, johon edellä kuvattu sadevesiemäri suoraan laskee. Kuten huomaatte, on rantapolku suorastaan idyllinen, mutta idylliä heikentää huomattavasti se, että kävelijät polkevat joka vuosi polun viereisessä maastossa kasvavat kielot maan tasalle, kun niitä täytyy poimia omaa aamiaispöytää koristamaan, taikka muuten vain tömistellä metsässä - vaikka kukat olisivat kauneimpia ihan sellaisenaan. Keväisin, ja myöhemminkin kesällä, alueella hiiviskelee atraimella varustettuja, ylensä maastopukuisia miehiä, ja asiaan kuuluvat myös vapojen kanssa kuljeskelevat pojat, jotka *onkivat* vesilintuja ja lokkeja. Kuvassa näkyvä lahden vesi on sameaa ja liejuista. Luulisi alueella asuskelevan ympäristöministerinkin huomanneen veden tilan, mutta kun ei niin ei. Keisarilla ei, näet, ole koskaan vaatteita.

Myöhemmin kesällä rantametsän alakasvusto poljetaan uudelleen maan tasalle, kun vatut ja muut marjat kypsyvät. Lulisi jo maalaisjärjen järjen sanovan noille poimijoille, että kaupunkialueella kasvaneet marjat eivät ole ainakaan terveellisiä, ja että katujen lähellä niissä on lyijyä ja raskasmetalleja. Mutta täytyyhän, toki, maasto vähintään kahteen kertaan vuodessa kunnolla tampata että humuskerros pääsee sitten taas tekeytymään. Kuvassa näkyy soma kieloja kasvava rinne, jota ei enää ole, koska tännekin on pitänyt rakentaa rivi tötsiä, joilla on ihan oma joskin lutakkoinen ranta.

Keväällä edellämainittu Särkilahti oli täynnä vettä, mutta eräänä vuonna kevättä seurannut kesä oli epätavallisen kuiva, ja niinpä vesi aloi laskea kaikissa Suomen suurissa järvioltaissa, kuten myös Kallavedessä, johon tämäkin lahti kuuluu. Otin tämän kuvan loppukesällä, jolloin vesi oli paennut jo melkein puoleenväliin lahtea. Tässä vaiheessa näytti siltä, että seuraavana keväänä vesi mahdollisesti alkaisi laskea tätäkin enemmän, mutta sitten tuli onneksi sateinen syksy, ja lämmintä riitti pitkälle joulukuuhun, joten vesialtaat alkoivat taas täyttyä. Kuten arvata saattaa, on lahden pohjassa kaikenlaista roinaa, joista osa näkyy myös kuvassa. Vanhat synnit tulevat esille, ja samalla ihmisten yleinen siivottomuus. Oikeastaan on ihan hyvä, että meille annetaan sillointällöin tämäntapaisia varoituksia siitä, mitä tuleman pitää, kun kasvihuoneilmiö etenee. Voi hyvinkin olla, että seuraavina vuosina tällaiset kuivat jaksot yleistyvät, ja kun pohjavedet laskevat, haja-astutusalueiden kaivot kuivuvat, ja muutoinkin veden sekä energian hinta nousee huomattavasti. On siinä sitten pätkäilemistä kannataako kaupunkilaisten enää katsella sähkösyöppöjä seinätelevisoitaan, ja luultavasti myös turhanaikainen autojen pesu kielletään mikä on pelkästään hyvä juttu. Myös vesilintujen kannat romahtaisivat, kun niiden normaalit pesimäalueet kuivuisivat, ja monet kurjet myös kuolisivat nälkään soilla, jotka nekin kuivuisivat. Moni eri tavoin meitä koeteltaisiin. On erittäin kuvaavaa se, ettei juuri missään paikallisessa lehdessä ollut esillä tämäntapaisia kuvia, koska asiaa on haluttu vain hyssyttellä, ja ei edes lähellä asuva *ympäristöministeri* ole ottanut julkisesti asiaa puheeksi. Voihan tietenkin olla, ettei hän ymmärrä tämänkaltaisten signaalien merkitystä.

Tässä ylläolevassa kuvassa taasen näkyy Särkiniemestä kaupunkiin johtava kevytliikenteen silta, joka oli myös talvisin ahkerassa käytössä. Kuva on otettu Särkiniemestä päin. Tuota siltaa ei enää ole, ja rantaa pitkin kulkee uusi tie, joka tuhosi tämänkin paikan. Vesi ei ole tässäkään kohden ainakaan juotavaa, sillä tähänkin lahteen laskee horottelee suuria viemäriputkia. Vastarannalla on sijainnut aikanaan VR:n varastoalue, jossa ratapölkkyt ovat vuosikausien imeyttäneet mehujaan maaperään, ja lähellä sijaitsee myös ongelmajätelaitos. Viime kesänä paloi alueella betonitehdas, jonka senkin tulisi sijaita kokonaan muualla kuin keskellä asutusaluetta. Kuvasta jonkinverran oikealla sijaitsee vieläkin haiseva saha, tai joku vaneritehdas nyt kuitenkin. Tuskinpa senkään rantaan tulee ihan lähivuosina ranta-asutusta. Ihmetellä täytyykin, että talvisin pöljät ukot jopa pilkkivät lahdella, ja todennäköisesti myös syövät pyytämänsä kalat. Minä en kylläkään söisi ainakaan tästä kohden ongittuja kaloja. Olenkin monasti ajatellut, että jospa sattuisi kerran talvella, että olisin kävelemässä rantatietä ja joku onneton pilkkijä olisi vajoamassa jäihin. Huutaisi siellä kämeällä ukonäänellään apua. No, tietäisinpä ainakin seurata tapahtumaa katseella, kenties asennossa seisten, ja Marseljeesia laulaen. Mutta tuskinpa ukkoa auttais. Saattaisin jopa huutaa: *vieläkös tekee mieli pilkille, häh!* Minusta mikään ei ole niin tyhjänpäiväistä kuin pilkkiminen. Mutta tämä nyt on vain minun mielipiteeni - ja samalla kymenientuhansien muidenkin.

Tässä ylläolevassa, äskeisen kuvauspaikan läheltä ottamassani kuvassa, näkyy Särkiniemen venelaituri, jonka porttia kiertää keskitysleirimäinen piikkilanka, joka erottuu kuvassa juuri ja juuri. Huligaanit ovat ilmeisestikin tärvelleet veneitä senverran yli ihmisten sietokyvyn, että tällainen varmistus on laiturille viritelty. Eivät kuopiolaiset anna toisten tavaroiden olla rauhassa, vaan kaikkea täytyy vandalisoida mikä vaan irti lähtee. Voin hyvin kuvitella kuinka lupsakat savolaisnuoret saapuvat rantaan, ja puhkovat siellä veneenpohjia hymyssäsuin, ja pajattavat hupaisaa savonmurretta. Voe tokkiissa, ja toasjssiisa puhkesj venneenpohjoja. Lahden takana näkyy yleinen uimaranta, joka oli kuvanottohetkellä täynnä tavanomaisia, hölmöjä, pömppämahaisia, ja sangen yksinkertaisia uimareita, sillä ihmiset kuvittelevat olevansa oikeasti lomalla vasta silloin kun he ovat järvessä uimassa, tai käristämässä nahkaansa polttavassa auringossa. Mikään ei voi olla typerämpää kuin ihminen, joka makaa hiekalla, ja antaa rasvojensa tiristä auringossa, ja hankkii siten vähintään melanooman, johon sitten kuolee, ja heittää haisevan henkensä - kenties herran haltuun, kenties ei. Toisaalta kun tiedetään, että kukaan kuopiolainen ei haluaisi olla ainakaan yhtä musta kuin nekeri, mutta tiedetään myös, että kuopiolainen pyrkii tätä kaikin voimin mahdollisimman lähelle noin tummuusastetta ajatellen - kuitenkin olematta itse varsinaisesti mustaihoinen. Se on vähän sama asia, kun mustaihoinen ottaa kalliita ihonvalkaisuhoitoja, ja nahka vaaleenee, mutta olematta silti koskaan valkku, sanan varsinaisessa merkityksessä. Hulluudelle ei ole minkäänlaista rajaa, ja kuten tunnettua: hulluja ei tarvitse kyntää eikä kylvää. Minulla ei ole tuollaisia kuvitelmia rantaelämän ihanuudesta. Toisaalta: tuolla makoilevat ihmiset ovat köyhiä, sillä jos heillä olisi rahaa, eivät he tuonne raahaisi luitaan, vaan makoilisivat omalla, tarkoin aidatulla alueellaan. Radio soisi kuistilla railakkaasti, jotta naapuritkin sen varmasti kuulisivat, ja väliin huvilalle kutsuttaisiin sellaisia, joilla ei huvilaa ole, sillä eihän huvilanomistamisessa muutoin olisi niin mitään järkeä. Mutta koska nämä ovat niitä Kuopion köyhiä, nämä menevät tuonne makoilemaan.

Särkiniemen puolella, melkein vastapäätä mainittua, virallista uimarantaa, ja kaupungista päin tultaessa vasemmalla puolella, sijaitsee pienempi, epävirallinen, karvahattukansan uimaranta, jonka uimakopit on, savolaiseen tapaan, tahrittu graffiteilla ja jonka rantavedessä on, hieman syvemmällä, röykkiöttän särettyjä pulloja. Kuopion nuoret huligaanit - ja juopot - ovat taas olleet asialla. Ja jottei asia olisi jo tällaisenaankin tarpeeksi ikävää, ovat vielä nämä koirien myrkyttäjät, jotka sirottelevat makkaranpalasiaan pitkin rantateiden varsia. Kaikenlaissi saatani sitä onkin. Lahden vastakkaisella puolella on joku saha, tai sentapainen. Ainakin se haisee kovasti matalapaineella, tai sitten se on se Savon Sellu. Joku nyt aina kuitenkin.

Mutta löytyy Särkiniemestä myös idylliä, kuten kuvan rantapolku, ja ympärillä leviävä rehevä ja lehtomainen kasvillisuus. Polku on valaistu, mutta siltikin siellä voi piileskellä itsensäpaljastaja, mutta en ole itse nähnyt vielä toistaiseksi ainuttakaan. Eiväthän ne nyt miehille muniaan näytä, koska miehet eivät sano *iik*, vaan voivat jopa tarjota muistinluuta luuvitosesta, tai ajaa muniennäyttäjää ryskyen takaa pitkin pusikkoja, ja tavattaessa antaa remmillä pitkin persettä niin että roikuu. Olen monta kertaa miettinyt, mikä ihme se tuossa paljastelussa oikein kiehtoo, tai pyromaniassa, tai väripysyyn tapahtuvissa aseleikeissä, tai larppailussa, mutta en ole keksinyt syytä. Muistan vain kerran humalassa syöllistyneeni eräänlaisen paljasteluun, ja se tapahtui melkein tyhjässä yöjunassa, joka oli ohittamassa juuri Rauhan asemaa lähellä Imatraa. Paljastin oitis perseeni tyhjälle, ohikiitävälle metsälle, ja lauloin jenkkasävelmää tapaillen: *minä se olen Joutsenon kikkelikauhu, kikkelikauhu, ja kikkelikauhu!* En kuitenkaan saanut mitään väristyksiä hommasta, ja en antautunut sittemmin paljastelijan uralle. Ehkäpä se oli vain vastalause Rauhan sairaalalle, ja kaikelle, mikä siihen liittyi. Sittemmin olen nähnyt useitakin lähinnä amerikkalaisia elokuvia, joissa jossakuissa autoissa matkustavat tytöt pyllistävät vierellä ajavalle autolle niin, että siviikkunat ovat täynnä pelkkiä perseitä. Siis näitä Highschool ja College -tyttöjä. Ehkäpä nämä tällaiset tyttöset outoine perseenpaljateluiheen ovat lähempänä minun suoristustani aikanaan. Vaikka toisaalta: olen minä kussut opiskeluaikoinani monastikin Jyväskylän yliopiston päärakennuksen etuoven pieleen, vaikka se oli sentään Alvar Aallon piirtämä, ja kaikkea. Ja ovat siihen kusseet muutkin, ja kenties jokunen koirakin on siinä jalkaansa nostanut, mutta tuskin sentään Collegetytöt. No niin. Kuopion kaupunki on kasvillisuudeltaan ollut alunperinkin lehtotyyppinen, ja se olisi myös parasta viljelysmaata, mutta siihen on rakenettu kuitenkin kivikylä, vaikka joutavaa maata olisi varmaankin ollut tarjolla muuallakin. Onneksi Särkiniemen rantoja ei ole kaavoitettu yksityisille, sillä silloin sinne ei enää pääsisi lainkaan.